

NORME DE REDACTARE

1. PLAGIATUL

Plagiatul constituie o fraudă intelectuală care poate lua forme ușoare (involuntare) sau forme grave (deliberate).

Constituie plagiat:

- a) folosirea unui fragment de text dintr-o sursă, în absența semnelor citării și a unei trimeri bibliografice (note de subsol);
- b) compilația de fragmente din diverse surse, în absența semnelor citării și a trimerilor bibliografice (note de subsol);
- c) îmbinarea muncii proprii și a unor fragmente din diverse surse, în absența semnelor citării și a trimerilor bibliografice (note de subsol);
- d) compilația de citate atribuite, în absența unei contribuții personale de substanță;
- e) parafrazarea argumentației unui autor, în absența trimerii la documentul-sursă;
- f) preluarea integrală a unui material și prezentarea lui sub nume propriu (forma cea mai gravă de plagiat);

Pot face obiectul unui plagiat atât textele publicate în limba română, cât și textele traduse de student din alte limbi.

2. APARATUL CRITIC

Note de subsol: Autorii vor folosi **note de subsol (footnotes)** și **NU note de sfârșit (endnotes)**

Stilul de citare: Pentru a limita intervențiile coordonatorilor/editorilor în text, vă rugăm să folosiți următorul stil standard de citare:

Pentru Biblie:

Citatele din Noul Testament vor fi preluate din Ediția Dumitru Cornilescu Revizuită (EDCR), publicată în 2019 de Societatea Biblică Interconfesională din România.

Dacă argumentația impune folosirea unei alte versiuni, autorii vor preciza între paranteze sigla ediției folosite.

Pentru consecvență, recomandăm autorilor folosirea următoarelor prescurtări pentru numele cărților Bibliei:

Abrevierea titlurilor cărților Bibliei

Vechiul Testament	Titlu prescurtat	Noul Testament	Titlu prescurtat
Geneza	Gen.	Matei	Mt.
Exod	Ex.	Marcu	Mc.
Levitic	Lev.	Luca	Lc.
Numeri	Num.	Ioan	In.
Deuteronom	Dt.	Faptele Apostolilor	Fap.
Iosua	Ios.	Romani	Rom.
Judecători	Jud.	1, 2 Corinteni	1, 2Cor.
Rut	Rut	Galateni	Gal.
1, 2 Samuel	1, 2Sam.	Efeseni	Ef.
1, 2 Regi	1, 2Rg.	Filipeni	Flp.
1, 2 Cronici	1, 2Cron.	Coloseni	Col.
Ezra	Ezra	1, 2 Tesaloniceni	1, 2Tes.
Neemia	Neem.	1, 2 Timotei	1, 2Tim.
Estera	Est.	Tit	Tit
Iov	Iov	Filimon	Flm.
Psalmi	Ps.	Evrei	Evr.
Proverbe	Pr.	Iacov	Iac.
Eclesiastul	Ecl.	1, 2 Petru	1, 2Pt.
Cântarea Cântărilor	Cânt.	1, 2, 3 Ioan	1, 2, 3In.
Isaia	Is.	Iuda	Iuda
Ieremia	Ier.	Apocalipsa	Ap.
Plângerile lui Ieremia	Plân.		
Ezechiel	Ez.		
Daniel	Dan.		
Osea	Os.		
Ioel	Ioel		
Amos	Am.		
Obadia	Ob.		
Iona	Iona		
Mica	Mica		
Naum	Naum		
Habacuc	Hab.		

Țefania
Hagai
Zaharia
Maleahi

Țef.
Hag.
Zah.
Mal.

NOTELE DE SUBSOL

ATENȚIE! Nu se acceptă note de subsol din DEX, dicționare online, din enciclopedii online (de tipul: wikipedia etc) sau din aplicații telefonice. Genul acesta de site-uri pot fi folosite numai pentru o informare inițială asupra unor subiecte necunoscute etc.

Notele de subsol pot conține referiri la portaluri de știri și bloguri doar dacă acele articolele publicate în mediul online fac obiectul cercetării noastre. În acest caz, site-urile respective nu sunt citate pentru că ar avea un caracter autoritativ sau științific, ci fiindcă ele constituie surse primare care urmează a fi investigate și interpretate prin metode specifice.

De exemplu, pot fi citate, cu titlu ilustrativ, informațiile din presa online, dacă studentul scrie o lucrare pe tema: „Imaginea comunității penticostale din România în presa românească între anii 2010-2020”

https://adevarul.ro/cultura/spiritualitate/religia-penticostala-regulile-ghideaza-membrii-comunitatii-1_54c292ab448e03c0fde48be8/index.html (accesat în data de 20 octombrie 2020, ora 22.10)

Se pot folosi, însă, baze de date online care conțin, de pildă, traduceri ale unor inscripții antice la care autorul nu ar avea acces într-o formă tipărită.

<https://www.livius.org/articles/place/behistun/behistun-3/> (accesat în data de 20 octombrie 2020, ora 22.17)

ATENȚIE! În acest caz, pentru citarea unor astfel de texte antice (în traducere) trebuie să fim atenți la respectarea drepturilor de „copyright”, fapt care implică uneori o permisiune explicită în scris din partea site-ului respectiv.¹

În **NOTELE DE SUBSOL** se pune întâi prenumele și apoi numele de familie, după modelul următor:

Pentru cărți:

Jonathan Hill, *Istoria gândirii creștine*, trad. Timotei Manta, Oradea, Casa Cărții, 2007, p. 116-120.

¹ Using texts or photos (<https://www.livius.org/contact/>)

1. Texts *by the authors* of this website are for free distribution only; you can copy, re-format and redistribute *their* texts for use on computers, computer networks or as a printed publication, provided that
 - o you charge no fees for their distribution,
 - o mention the name of the original author and
 - o add a link to [Livius.org](https://www.livius.org) (this means that if you want to use it outside the world wide web, you will have to write us).
2. Photos are under an [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) license.
3. Please note that several quoted translations are copyrighted to people that are not related to Livius. The translators are always mentioned. Obviously, these quotations can only be copied if you mention the name of the original translator. We believe that quoting them is “fair use” but if you feel we do something wrong, drop a line, and we’ll see what we can do.

ATENȚIE: În alte contexte academice se preferă a se trece mai întâi numele editurii și abia după aceea numele orașului, urmat de an. Noi acordăm prioritate numelui orașului.

Folosiți ediția pe care o citați. Dacă este necesar, puteți menționa și ediția originală.

Pentru cărți traduse:

În cazul traducerilor, este *obligatoriu* să menționați numele celui/celor care a/au făcut traducerea.

Walter Kaiser, *Exegeza Vechiului Testament. Un manual pentru studenți și pastori*, trad. Emanuel Conțac, Cluj-Napoca, Editura Logos, 2006, p. 100.

Pentru cărțile de limbă engleză:

Toate cuvintele din titlurile de limbă engleză, cu excepția prepozițiilor și conjuncțiilor, vor fi scrise cu literă mare.

Craig S. Farmer, *The Gospel of John in the Sixteenth Century: The Johannine Exegesis of Wolfgang Musculus*, New York, Oxford University Press, 1997, p. 15.

Pentru cărți editate:

C. Bădiliță și E. Conțac (editori), *Și cerul s-a umplu de sfinți... Martiriul în Antichitatea creștină și în secolul XX*, București, Curtea Veche, 2012, p. 105-110.

ATENȚIE! În cazul prenumelor se pot folosi doar inițialele.

În cazul în care o carte are mai mult de **doi editori**, folosiți *et al.* în note, după modelul următor:

R.E. Brown *et al.* (editori), *Mary in the New Testament*, Mahwah și Philadelphia, Paulist Press și Fortress Press, 1978, p. 100.

În bibliografia finală trebuie menționați **toți** editorii.

Pentru capitole din cărți:

John T. Fitzgerald, „Greco-Roman Philosophical Schools”, în J.B. Green și L. M. McDonald (editori), *The World of the New Testament. Cultural, Social, and Historical Contexts*, Grand Rapids, Baker Academic, 2013, p. 135-148.

Pentru a face trimitere la o notă de subsol:

Romulus Ganea, *Credincioși legământului. Repere isagogice și teologice în studiul cărții Estera*, ed. a 2-a, Oradea și Cluj-Napoca, Scriptum și Risoprint, 2016, p. 43, n. 78.

Pentru articole din periodice:

Dragoș Ștefănică, „Clonarea umană. O abordare etică”, în *Plērōma. Studii și cercetări teologice*, anul XV, nr. 1 (2013), p. 173-186.

Pentru articole din lucrări de referință:

În cazul citării unor articole de dicționar, enciclopedii etc., va fi citat autorul care semnează articolul, după modelul următor:

E. Carpenter, “אֱלֹהִים” în *New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis (NIDOTTE)*, Grand Rapids, Zondervan, 5 vol., 1997, vol. I, p. 888-889.

Pentru lucrări nepublicate:

Dorin Dobrinu, „Religie și putere în România. Politica statului față de confesiunile (neo)protestante, 1919-1944”, lucrare prezentată la simpozionul *Biserici și politică în societatea românească a secolului al XX-lea*, organizat de Institutul de Cercetări Politice al Universității din București, București, 9-10 iunie 2006.

În cazul în care cartea, capitolul sau studiul/articolul are mai mulți autori, indicați-i pe toți. Folosiți întotdeauna titlul în limba originală.

Alte tipuri de materiale (mai rar utilizate în cercetarea biblică)

Articole din presă

Emanuel Conțac, „De la moarte la înviere. Avatarurile teologice și politice ale sărbătorii centrale a creștinismului”, *Dilema veche*, nr. 737, 5-11 aprilie 2018, p. 22.

Ziarele, documentele guvernamentale și lucrările nepublicate trebuie să fie identificate cât mai precis cu putință.

Pentru **materiale de arhivă** indicați locul și titlul arhivelor, sursa în funcție de sistemul de catalogare respectiv (fondul arhivistic), dosarul și fila, după modelul următor:

Arhivele Naționale Istorice Centrale (prescurtare ANIC), fond „Ministerul Cultelor și Artelor”, dos. 124/1935, f. 31.

Arhivele Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (prescurtat ACNSAS), fond „Documentar” (prescurtat „D”), dos. 143, vol. 1, f. 78-80.

Arhivele Departamentului de Stat pentru Culte (prescurtare ASSC), dos. „Situația statistică a cultelor neoprotestante (1980)”, neclasat arhivistic.

Pentru interviuri se vor indica: numele complet sau inițialele „interviewatului” (rămâne la alegerea autorului), vârsta, sexul, religia/confesiunea, ocupația/profesia, localitatea de domiciliu, data realizării interviului.

Marin Ionașcu (sau M.I.), 62 de ani, bărbat, baptist, pastor, București, 15 mai 2005.

Ștefania Dumitrescu (sau Ș.D.), 75 de ani, femeie, penticostală, pensionară (fostă profesoară), Cluj, 20 august 2006.

(Exemplele de mai sus sunt fictive, ale având doar valoare ilustrativă.)

Pentru menționări succesive ale unei cărți veți relua autorul și titlul cărții (în variantă prescurtată), urmată de numărul paginii de la care se citează, după modelul următor:

1. Chrys C. Caragunis, *The Development of Greek and the New Testament. Morphology, Syntax, Phonology, and Textual Transmission*, Grand Rapids, Baker Academic, 2006, p. 130.

2. Chrys C. Caragounis, *Development of Greek*, p. 132.

sau

2. C.C. Caragounis, *Development of Greek*, p. 132.

Nu se traduc titlurile în limbi străine de circulație, însă este recomandabil să se facă acest lucru pentru limbile regionale/locale.

Intrări bibliografice cu orașe multiple:

De regulă se menționează doar orașul identificat cu cartierul general al editurii. Pentru lucrări publicate de două edituri, care rezultat al unui parteneriat, se menționează ambele orașe/edituri.

Orașul în care a apărut revista se menționează numai pentru revistele necunoscute (sau puțin cunoscute).

Pentru prescurtarea lucrărilor cu mai mulți autori, la a doua citare în aparatul critic se apelează la formula *et al.*: R.E. Brown *et al.* (editori), *Mary in the New Testament*, p. 100.

Pentru citate preluate de la alți autori se folosește *apud*.

Pentru a cita o carte electronică (format epub / Kindle):

R.J. Bauckham, *Jesus and the Eyewitnesses: The Gospels as Eyewitness Testimony* (2nd ed.), Grand Rapids, Eerdmans, 2017, 13957–14141 [Kindle Locations].

Pentru a cita un comentariu biblic care nu păstrează paginația din ediția tipărită:

James D. G. Dunn, *Romans 1–8* (WBC vol. 38A), Dallas, Word, 1988, *ad loc*.

Secvența latinească „*ad locum*” („în locul...”) îl trimite pe cititor către pasajul pe care l-ați menționat.

De exemplu: Comentând secvența *dikaiosynē theōū* (Rom. 1:17), James Dunn afirmă, pe baza studiului realizat de H. Cremer, că termenul *dikaiosynē* trebuie înțeles nu ca normă etică absolută, ci ca dimensiune care definește relația dintre două persoane.¹

¹ James D. G. Dunn, *Romans 1–8*. (WBC vol. 38A), Dallas, Word, 1988, *ad loc*.

În acest caz, secvența *ad loc*. face referire la ultima referință biblică menționată (Rom. 1:17). Nu folosiți „*ad loc*.” dacă nu ați indicat în prealabil o referință biblică. Altminteri nu se va ști la ce faceți referire!

Mai jos este fragmentul din Dunn la care se face trimitere în notă. Cititorul care vrea să verifice informația poate găsi ușor locul din care a fost preluată ideea citată, chiar dacă nu s-a făcut trimitere la o pagină anume.

17 δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ, “for the righteousness of God.” δικαιοσύνη is a good example of the need to penetrate through Paul’s Greek language in order to understand it in the light of his Jewish background and training. The concept which emerged from the Greco-Roman tradition to dominate Western thought was of righteousness/justice as an ideal or absolute ethical norm against which particular claims and duties could be measured (cf. von Rad, 370–71; Stuhlmacher, *Gerechtigkeit*, 103). But since the fundamental study of H. Cremer it has been

recognized that in Hebrew thought קִדְּוָה// הִקְדְּוָה is essentially a concept of *relation*. Righteousness is not something which an individual has on his or her own, independently of anyone else; it is something which one has precisely in one's relationships as a social being.

BIBLIOGRAFIE

În cazul unei lucrări ample (teză de licență, lucrare de disertație), bibliografia va fi împărțită în secțiuni. În prima parte vor fi menționate sursele primare (materiale de arhivă, edițiile critice ale textelor patristice, medievale etc.)

Materiale de Arhivă:

Arhivele Naționale Istorice Centrale, București, fond „CC al PCR-Cancelarie”, dos. 15/1945, 32/1948, 72/1951 ș.a.m.d. (de trecut toate dosarele dintr-un fond citate în lucrare).

Interviuri:

Interviu cu Petru P. Zaharia (P.P.Z.), 74 de ani, bărbat, fost pastor pentecostal, Darabani, 28 februarie 2001 (exemplu real). (Dacă interviul nu a fost realizat de autorul textului se va preciza acest lucru.)

Cărți:

Tidball, Derek J., *Who are the Evangelicals? Tracing the Roots of the Modern Movements*, Prefață de Clive Calver și Mark A. Noll, Londra, Marshall Pickering, 1994.

Brie, Ioan, *Secretul mesianic în Evanghelia lui Marcu. Rezolvarea unei enigme biblice*, Cluj-Napoca și București, Risoprint și Plērōma, 2018.

Studii/Articole:

Terinte, Ciprian, „Raportul dintre Israel și Biserică în calitate de popor al lui Dumnezeu în Romani 9-11”, în *Plērōma. Studii și cercetări teologice*, anul XI, nr. 1 (2009), p. 83-108.

Bălăban, Ciprian, „Romania”, în William K. Kay și Anne E. Dyer (editori), *European Pentecostalism*, Brill, Leiden, 2011, p. 230-238.

În cazul în care un autor este menționat cu mai multe lucrări, în cea de-a doua intrare numele propriu se înlocuiește cu

_____, – adică șase semne _ și virgula.

FOLOSIREA DIACRITICELOR

Folosiți întotdeauna *diacritice* pentru numele proprii și denumirea localităților (ex., Jülicher, nu Julicher; Tübingen, nu Tubingen).

Pentru omisiuni într-un citat se folosesc paranteze drepte: [...]

SUBLINIERI, NOTE

- [s.n.] pentru „sublinierea noastră”
- [n.n.] pentru „nota noastră”
- cf. pentru „compară cu”; termenul nu înseamnă „conform”, cum se crede adesea, în mod eronat. Se folosește pentru a indica o comparație între paragrafe diferite de lucrare, între puncte de vedere diferite sau asemănătoare, pentru sublinierea împărtășirii unui anumit punct de vedere și de alți cercetători.

În scopul facilitării procesului de redactare a aparatului critic se pot folosi anumite cuvinte care țin locul unor elemente caracteristice sursei citate sau concretizează anumite momente:

- *apud* (după) se folosește înaintea numelui autorului și operei de la care am preluat un citat sau o informație deținută dintr-o lucrare pe care noi n-am avut posibilitatea să o consultăm.

- *loc. cit.* (locul citat) se utilizează în cazurile în care facem trimitere la două articole diferite, preluate din aceeași culegere de studii și citate succesiv; de asemenea, la ea se apelează atunci când sunt făcute trimiteri la același fond al unei anumite instituții (arhivă, bibliotecă, muzeu etc.), indicându-se însă denumirea acesteia.
- *passim* se folosește atunci când un autor îl anunță pe cititor că o anumită idee apare în foarte multe locuri pe cuprinsul lucrării citate și că acestea nu pot fi enumerate exhaustiv.
- *v. / vide* (în latină imperativul „vezi”) - se folosește pentru a indica sursa utilizată în ansamblul său când se rezumă într-un paragraf sau propoziție o întreagă lucrare;
- *e.g. (exempli gratia)* folosit cu sensul „de exemplu”.
- *i.e. / id est* (în latină, „aceasta este”) folosit cu sensul „ceea ce înseamnă”, „cu alte cuvinte”.
- *î.Hr. / d.Hr.* – „înainte de Hristos” / „după Hristos” pentru datele cronologice care impun aceste precizări temporale.
- *pace* + numele autorului. Unii cercetători își exprimă politicos dezacordul față de autorii pe care îi citează folosind termenul latinesc *pace*.

Ex.: Biblistul catolic Joseph Fitzmyer îl contrazice pe Rudolf Bultmann cu privire la înțelesul cuvântului grec *elpis* (speranță). Din perspectiva lui Fitzmyer, Bultmann greșește fiindcă atribuie speranței acele calități pe care Pavel le asociază cu credința.

Moreover, “hope remains” in this life, but in this life only (Rom 8:24–25). **Pace Bultmann**, it is not a “confidence which, directed away from the world to God, waits patiently for God’s gift, and when it is received does not rest in possession but in the assurance that God will maintain what He has given” (**TDNT, 2:532**). Such “confidence” and “assurance,” however, are marks of human faith, not of hope. In Rom 8:22–25, Paul characterizes human hope and relates it to the expectation of all creation; and in v. 7 above he even says, “Love hopes for all things, endures all things,” i.e., in this life. “Faith and hope will pass away and be replaced by sight and fulfillment.”²

Citatul pe care îl critică Fitzmyer provine din articolul scris de Bultmann pentru volumul 2 din *Theological Dictionary of the New Testament (TDNT)*. În articolul respectiv, Bultmann scria următoarele (cu bold este marcat fragmentul citat de Fitzmyer):

In the light of the OT concept of hope it may also be understood why Paul can say that ἐλπίς endures even though we attain to βλέπειν (v. 12f.), for hope is not concerned with the realisation of a human dream of the future but with the **confidence which, directed away from the world to God, waits patiently for God’s gift, and when it is received does not rest in possession but in the assurance that God will maintain what He has given**. Even in the consummation Christian existence, in accordance with the concept of God, is inconceivable without ἐλπίς.³

SISTEMUL ORTOGRAFIC

Lucrările se vor conforma ortografiei Academiei Române: cu „ă” în loc de „î” (în interiorul cuvintelor) și „**sunt**” în loc de „sînt.”

INDICELE NUMERIC

² Joseph A. Fitzmyer, *First Corinthians: A New Translation with Introduction and Commentary* (AYB, vol. 32), New Haven, Yale University Press, 2008, p. 502–503.

³ Rudolf Bultmann, “ἐλπίς”, în *Theological Dictionary of the New Testament*, vol. 2, Grand Rapids, Eerdmans, 1964, p. 532.

Indicele numeric pentru notele de subsol se trece după semnele de punctuație – punct, virgulă, etc. Ex: În Noul Testament, termenul *agapē* înregistrează 116 ocurențe.⁴

NOTA Explicativă are ca scop furnizarea unor explicații suplimentare pentru înțelegerea corectă a unor noțiuni precizate în textul lucrării, care, altfel, ar încălca textul lucrării inutil și ar întrerupe logica și curgerea firului argumentativ.

Exemplu de folosire a notelor de explicative, de la subsolul paginii:

De asemenea, tiparul folosit pentru identificarea lui Haman din versiunea LXX a cărții Estera corespunde modelului întâlnit pe unele papirusuri grecești descoperite în Egipt (testamente, contracte, petiții etc.), în care fiecare persoană este identificată după nume, patronim și origine etnică. Conform lui E.J. Bickerman, o parte din aceste papirusuri datează dinaintea de 270 î.Hr., iar alta aparține intervalului cuprins între anii 216-180 î.Hr. Din punctul de vedere al etnicității, pe aceste papirusuri băștinașii egipteni sunt identificați ca egipteni. În schimb, în cazul imigranților⁵ apare numele națiunii străine din care provin sau a celei de unde au emigrat (de ex.: Filon, fiul lui Herakleides, din Cirenaica). Observăm că Ptolemeilor, adică membrilor dinastiei conducătoare a Egiptului elenistic, li s-a păstrat titulatura de macedoneni.⁶ Acest fapt sugerează că, prin metamorfozarea lui Haman într-un macedonean, traducătorul cărții Estera făcea, de fapt, o referire voalată la unii dintre membrii dinastiei Ptolemeilor, care, în dubla lor calitate de suverani ai Egiptului și de promotori ai elenismului, le-ar fi fost ostili evreilor în anumite circumstanțe. Cartea 3Macabei prezintă cazul lui Ptolemeu al IV-lea Filopator (221-205 î.Hr.)⁷, care a plănuțit nimicirea tuturor evreilor din Alexandria și din Egipt, de supărare și ca răzbunare că mai înainte fusese oprit, prin

4

⁵ Toți imigranții din Egipt, indiferent de origine, erau repartizați clasei *hellenes*, clasă separată de cea a băștinașilor egipteni. Ei erau primiți în Egipt, protejați, favorizați și promovați pentru că ei, direct sau indirect, slujeau regelui. Acești „hellenes” se supuneau legii regale, care a fost creată de scribii greci. Băștinașii egipteni își aveau propriul lor sistem legal. Conform lui E.J. Bickerman, este posibil ca în timpul primilor patruzeci - cincizeci de ani ai Alexandriei, procesul de naturalizare să fi fost mult mai ușor pentru noii veniți. Mai târziu, conform autorului nostru, cam pe la jumătatea secolului al III-lea î.Hr., orașul a fost transformat într-o municipalitate închisă. „... Într-un *polis* cetățenii erau împărțiți în subunități (*demoi*); cine nu era înregimentat într-un *demos* nu putea deveni cetățean. În decursul timpului, însă, aflulul de imigranți în Alexandria a crescut foarte mult, iar încadrarea noilor cetățeni în *demoi* a fost oprită...” În urma acestei măsuri s-a creat o prăpastie între vechii cetățeni, membri care și-au moștenit locul în *demoi*, și noii imigranți, care erau considerați „alexandrinii neînregimentați în *demoi*”. Doar cetățenii, membri în *demoi*, „posedau drepturi civile depline, inclusiv dreptul de a achiziționa bunuri imobile în oraș. Alexandrinii nemembri în *demoi* erau așezați sub jurisdicția «curții străinilor». [...] Descendenții evreilor care deveniseră cetățeni ai Alexandriei înainte de aplicarea reformei aveau drepturi depline, în timp ce aceia care au sosit după implementarea ei aveau șanse mici de a dobândi drepturi cetățenești.” Prin urmare, unii dintre noii imigranți, atât evrei cât și neevrei, precum și descendenții lor, au ajuns să fie numiți cu termenul vag „alexandrinii”, în timp ce urmașii vechilor cetățeni au continuat să se numească doar după originea lor etnică, adică «evrei» sau «macedoneni». Locuitorii din Alexandria care nu aveau drepturi cetățenești „erau, din punct de vedere legal, doar niște străini, rezidenți în orașul în care mulți dintre ei se născuseră”, și „formau asociații cu caracter național numite *politeumata*, care coexistau cu variatele corpuri cetățenești ale orașului.” Drepturile și obligațiile ambelor tipuri de asociații, *demoi* și *politeumata*, erau reglementate prin decret regal. În Alexandria existau mai multe *politeumata*, însă cea a evreilor, din cauza mărimii ei, se evidenția între celelalte. E.J. Bickerman, *The Jews in the Greek Age*, p. 83, 87-88.

⁶ E.J. Bickerman, *The Jews in the Greek Age*, p. 82.

⁷ După Ghe. Ceaușescu, relatarea din cartea 3Macabei nu are acoperire istorică. Mai degrabă, evenimentul descris în cartea 3Macabei ar corespunde celor relatate de Josephus Flavius în *Contra lui Apion*, lucrare în care găsim scris că Ptolemeu al VIII-lea Euergetes-Physcon (144-116 î.Hr.) a încercat să-i stărpească pe evreii din Egipt deoarece aceștia o susținuseră, în lupta pentru ocuparea tronului, pe Cleopatra a III-a, sora lui. Cei doi s-au împăcat, însă, repede și apoi s-au căsătorit. În cele din urmă, evreii au fost amnistiați, iar evenimentul a fost celebrat printr-o sărbătoare, fiind perceput ca o lucrare dumnezeiască. *Contra lui Apion*, 2.5.53-55, (p. 130-131). SEPT. IAȘI, vol. 3, p. 472.

intervenție divină, să intre în templul din Ierusalim, oraș în care a ajuns victorios după câștigarea bătăliei de la Raphia (3Mac. 1-2, 3.1). Acelor evrei care urmau să îmbrățișeze păgânismul (misterele) li se făgăduiau „aceleași drepturi cetățenești ca alexandrinilor” (3Mac. 2.25-30).⁸ Până la urmă evreii au fost izbăviți din necazul care se abătuse asupra neamului lor în urma unei intervenții divine, în urma rugăciunii lui Eleazar, „bărbat de seamă între preoții țării, ajuns la vârsta bătrâneții și împodobit cu virtute în viața sa.” (3Mac. 6)⁹

Citările din surse primare (lucrări ale scriitorilor clasici, literatură rabinică, etc) pot fi redade de la a doua citare în formă prescurtată. La prima citare se va reda la notă informația bibliografică în formă completă.

Flavius Josephus, *Contra lui Apion*, 2.5.53-55 (Flavius Josephus, *Autobiografie. Contra lui Apion*, București, Hasefer, 2002, p. 130-131.)

Flavius Josephus, *Contra lui Apion*, 2.5.53-55

Herodot, *Istoriei* 8.40, 90 (Herodot, *Istoriei*, vol. 2, trad. A. Piatkowski, București, Ed. Științifică, 1964, p. 325.)

Herodot, *Istoriei* 8.40, 90

Xenofon, *Anabasis* 1.9.14 (Xenofon, *Anabasis*, trad. M. Marinescu-Himu, București, Ed. Științifică, 1964, p. 78.)

Xenofon, *Anabasis* 1.9.14

B. Hullin 139b (p. 8). B. sau I. (P.) indică după caz, felul Talmudului – Babilonian (Bavli) sau Ierusalimitean (Ierușalmi sau Palestinian). B (Când se citează din Talmud se indică după caz felul talmudului, numele tratatului și referința: B. Hullin 139b)

MIȘNA Mișna (Când se citează din Mișna, pe lângă numele Mișnei, se adaugă numele tratatului și referința: Mișna, Pirke Avot 1:1)

Pentru citările din diferite ediții ale Bibliei, în aceeași lucrare, se pot folosi siglele, după cum urmează:

NT. 1863 *Noul Testament al Domnului și Mântuitorului Nostru Isus Christos corectat în întocmai după textul original cu cheltuiala Societății Ierografice Britanice și streine, spre răspândirea cuvântului lui Dumnezeu în Britania și la alte națiuni, ediția a septeia, 1863*

(Se trece referința biblică, NT. 1863)

BIBL. 1688 *Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură a celei vechi și a celei noao lége (...), București, 1688*

(Se trece referința biblică, BIBL. 1688)

SEPT. IAȘI *Septuaginta*, vol. 1–6, 2004–2011

(Se trece referința biblică, SEPT. IAȘI)

⁸ E.J. Bickerman, *The Jews in the Greek Age*, p. 88-89. Vezi și N. Hacham (D. Ordan, trad.), „Third Maccabees and Esther: parallels, intertextuality, and diaspora identity”, în *JBL* 126, nr. 4, Wint 2007, p 765-785.

⁹ SEPT. IAȘI, vol. 3, p. 471-485, 609-630.

3. Transliterarea standard - *The SBL Handbook of Style*

Veți avea nevoie de fontul **SIL Gentium** pentru caracterele grecești, de fontul ebraic **SBL Hebrew** pentru caracterele ebraice și de fontul **Doulos SIL** pentru transliterare. Toate sunt fonturi Unicode.

Notă:

1) În cazul în care două forme sunt prevăzute pentru aceeași literă, a doua este cea utilizată atunci când litera este ultima dintr-un cuvânt;

2) Litera כ (bêt) este utilizată pentru a arăta plasarea vocalei ebraice;

3) Consultați Manualul de stil SBL pentru îndrumări suplimentare despre transliterare.

[(Pentru tăierea și lipirea caracterelor mai dificile): ' ḥ ṭ ṣ ś š ā â ã ē ê ě ī î ñ ò ô õ ū ũ]

Greek

α	<i>a</i>
β	<i>b</i>
γ	<i>g</i> (<i>n</i> before γ, κ, ξ, or χ)
δ	<i>d</i>
ε	<i>e</i>
ζ	<i>z</i>
η	<i>ē</i>
θ	<i>th</i>
ι	<i>i</i>
κ	<i>k</i>
λ	<i>l</i>
μ	<i>m</i>
ν	<i>n</i>
ξ	<i>x</i>
ο	<i>o</i>
π	<i>p</i>
ρ	<i>r</i>
ρ̣	<i>rh</i>
σ ς	<i>s</i>
τ	<i>t</i>
υ	<i>y</i> (<i>u</i> in diphthongs: <i>au</i> , <i>eu</i> , <i>ēu</i> , <i>ou</i> , <i>ui</i>)
φ	<i>ph</i>
χ	<i>ch</i>
ψ	<i>ps</i>
ω	<i>ō</i>
ˆ	<i>h</i> (with vowel or diphthong)

Hebrew

Consonants

א	<i>ʾālep</i>	ʾ
ב	<i>bêt</i>	<i>b</i>
ג	<i>gîmel</i>	<i>g</i>
ד	<i>dālet</i>	<i>d</i>
ה	<i>hê</i>	<i>h</i>
ו	<i>wāw</i>	<i>w</i>
ז	<i>zayin</i>	<i>z</i>
ח	<i>ḥêt</i>	<i>ḥ</i>
ט	<i>ṭêt</i>	<i>ṭ</i>
י	<i>yôd</i>	<i>y</i>
כ ך	<i>kāp</i>	<i>k</i>
ל	<i>lāmed</i>	<i>l</i>
מ ם	<i>mêm</i>	<i>m</i>
נ ן	<i>nûn</i>	<i>n</i>
ס	<i>sāmek</i>	<i>s</i>
ע	<i>ʿayin</i>	ʿ
פ ף	<i>pê</i>	<i>p</i>
צ ץ	<i>ṣādê</i>	<i>ṣ</i>
ק	<i>qôp</i>	<i>q</i>
ר	<i>rêš</i>	<i>r</i>
שׁ	<i>śîn</i>	<i>ś</i>
שׂ	<i>šîn</i>	<i>š</i>
ת	<i>tāw</i>	<i>t</i>

Vowels

בַּ	<i>pataḥ</i>	<i>a</i>
בְּ	furtive <i>pataḥ</i>	<i>a</i>
בֶּ	<i>qāmeṣ</i>	<i>ā</i>
בֵּה	final <i>qāmeṣ hê</i>	<i>â</i>
בֵּיךְ	3 rd masc. sg. suf.	<i>āyw</i>

סֵגוֹל	<i>sěgōl</i>	<i>e</i>
שֶׁרֵה	<i>şērê</i>	<i>ē</i>
סֵגוֹל יוֹד	<i>sěrê yôd</i>	<i>ê (יָ = êy)</i>
סֵגוֹל יוֹד	<i>sěgōl yôd</i>	<i>ê (יָ = êy)</i>
סֵגוֹל חֵטֶה	short <i>hîreq</i>	<i>i</i>
סֵגוֹל חֵטֶה	long <i>hîreq</i>	<i>ī</i>
סֵגוֹל חֵטֶה יוֹד	<i>hîreq yôd</i>	<i>î</i>
סֵגוֹל קָמֶשׁ חֲטָטֶה	<i>qāmeş hāṭûp</i>	<i>o</i>
סֵגוֹל חֲטָטֶה	<i>hōlem</i>	<i>ō</i>
סֵגוֹל חֲטָטֶה	full <i>hōlem</i>	<i>ô</i>
סֵגוֹל קִיבּוּשׁ	short <i>qibbûş</i>	<i>u</i>
סֵגוֹל קִיבּוּשׁ	long <i>qibbûş</i>	<i>ū</i>
סֵגוֹל שׁוּרֵה	<i>şûreq</i>	<i>û</i>
סֵגוֹל חֲטָטֶה קָמֶשׁ	<i>hāṭêp qāmeş</i>	<i>ö</i>
סֵגוֹל חֲטָטֶה פָּתָה	<i>hāṭêp patah</i>	<i>ǎ</i>
סֵגוֹל חֲטָטֶה סֵגוֹל	<i>hāṭêp sěgōl</i>	<i>ě</i>
סֵגוֹל חֲטָטֶה	vocal <i>šěwă</i>	<i>ě</i>

4. ABREVIERI

Biblia și Noului Testament

- ANANIA Biblia sau Sfânta Scriptură. Ediție jubiliară a Sfântului Sinod (...), red. și adn. de Bartolomeu Valeriu Anania
- BĂLAN 1925 Noul Testament al Domnului Nostru Isus Hristos, scos pe înțelesul tuturor de canonicul Dr. Ioan Bălan cu binecuvântarea episcopului român unit al Orazii, 1925
- BHS⁵ Biblia Hebraica Stuttgartensia. Editio quinta emendata opera A. Schenker, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1997
- BIBL. 1688 Biblia, adică Dumnezeiasca Scriptură a celei vechi și a celei noao lége (...), București, 1688
- BIBL. 1819 Bibliia, ádecă Dumnezeiasca Scriptură a Legii vechi și a ceii noao, cu chieltuiala Rosieneștii Soțietăți a Bibliei, în Sanktpeterburg, în tipografia lui Nic. Grecea, în anul 1819, avgust, 15 zile
- BIBL. 1871 Sânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament, în 4 tomuri, tradusă și publicată de Societatea Biblică pentru Britania și Străinătate, 1871
- BIBL. 1874 Sânta Scriptură a Vechiului și a Noului Testament, edițiune nouă, revădută după testurile originale și publicată de Societatea Biblică pentru Britania și Străinătate, Iași, 1874
- BIBL. 1911 Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament, edițiune nouă, revăzută după testurile originale și publicată de Societatea Biblică pentru Britania și Străinătate, București, [1911]
- BIBL. 1914 Biblia, adică Dumnezeiasca Scriptură a Legii Vechi și a celei Nouă, tipărită în zilele majestății sale Carol I (...). Ediția Sfântului Sinod, București, 1914
- BIBL. 1936 Biblia, adică Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și a Noului Testament (traducători: Nicodim Munteanu, Gala Galaction, Vasile Radu), București, 1936
- BIBL. 1968 Biblia sau Sfânta Scriptură, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Justinian, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, 1968
- BIBL. 1982 Biblia sau Sfânta Scriptură, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Iustin, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, 1982
- BIBL. 1988 Biblia sau Sfânta Scriptură, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, 1988
- BIBL. 2001 Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament. Traducere literală nouă, completată, revizuită și actualizată cu subtitluri și texte paralele marginale și ad-notări de traducere în subtext, 2001
- BIBL. 2008 Biblia sau Sfânta Scriptură, tipărită cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, 2008 [retip. a BIBL. 1988]
- BJ Bible de Jérusalem
- CORESI 1561 Tetraevanghelul tipărit de Coresi, Brașov, 1560–1561, ed. Florica Dimitrescu, 1963
- CORESI 1563 Apostol românesc (Faptele Apostolilor–Evrei), Brașov, 1563
- CORNIL. 1920 Noul Testament al Domnului Nostru Isus Hristos, tradus de D.

- Cornilescu, 1920 [pe copertă, 1921]
- CORNIL. 1921 Biblia sau Sfînta Scriptură a Vechiului și Noului Testament, tradusă de D. Cornilescu, cu locuri paralele, Societatea Evanghelică Română, 1921
- CORNIL. 1924 Biblia sau Sfînta Scriptură a Vechiului și Noului Testament, [trad. D. Cornilescu], traducere nouă, cu trimeteri, 1924
- CORNIL. 1931 Biblia sau Sfînta Scriptură a Vechiului și Noului Testament, cu trimeteri. Biblia română traducere nouă după textul original, 1931
- FILOTEI Biblia sau Testamentul Vechi și Nou (...) tipărit (...) prin binecuvîntarea (...) iubitorului de Dumnezeu Episcop al sfîntei Episcopii Buzăul, D. D. Filoteiu, 1854
- GAL. 1938 Biblia, adică Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și a Noului Testament, tradusă după textele originalele ebraice și grecești de preoții profesori Vasile Radu și Gala Galaction din înalta inițiativă a Majestății sale regelui Carol II, 1938
- GNT³ The Greek New Testament, ed. a 3-a, United Bible Societies, 1975
- GNT⁴ The Greek New Testament, ed. a 4-a rev., Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart
- KI Keter Ierusalaim – The Bible of the Hebrew University of Jerusalem, Jerusalem, N. Ben-Zvi Printing Enterprises, 2004.
- LACHMANN Novum Testamentum Graece ex recensione Caroli Lachmanni, G. Reimer, Berlin, 1831
- LXX (Textul B) Septuaginta, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 1979.
- MICU Biblia, adică Dumnezeiasca Scriptură a legii vechi și a ceii noao (...), Blaj, 1795
- NA²⁷ Nestle-Aland, Novum Testamentum Graece, 27th edition
- NESTLE 1904 Ἡ Καινὴ Διαθήκη. Text with Critical Apparatus. Published by the British and Foreign Bible Society, 1904
- NICOD. 1925 Noul Testament al Domnului nostru Isus Hristos. Cele patru Evanghelii traduse de Episcopul Nicodem, starețul monastirii Neamțu, 1925
- NICOL. 1942 Noul Testament al Domnului și Mântuitorului Nostru Isus Hristos, tipărit cu binecuvîntarea și purtarea de grijă a Prea Sfinției Sale Nicolae, episcopul Vadului, Feleacului și Kolozsvar-ului, 1942
- NITZ. 1895 Sînta evanghelie, tradusă din limba originală greacă sub Domnia M.S. Carol I, Regele României, arhipăstor și mitropolit primat fiind D. D. Ghenadie de N. Nitzulescu, 1895
- NITZ. 1897 Noul Așezământ tradus din limba originală greacă, sub domnia M.S. Carol I. Regele României Arhipăstor și Mitropolit Primat fiind de a doa oară D.D. Iosif Gheorghian, de Dr. N. Nitzulescu, Profesor la Facultatea de Teologie. Tipărit cu spelele Societății Biblice Britanice, 1897
- NT. 1648 Noul Testament sau Împăcarea au leagea noao a lui Isus Hristos, Domnului nostru. Izvodit cu mare socotință, den izvod grecescu și slovenescu, pre limbă rumânească, cu îndemnarea și porunca denpreună cu toată cheltuiala a măriei sale Gheorghe Racoți, craiul Ardealului. Tipăritu-s-au întru a măriei sale tipografie, dentîiu noou, în Ardeal, în cetatea Belgradului. Anii de la întruparea Domnului și Mîntuitorului nostru Isus Hristos 1648, luna lui ghenuaru 20 (ediție modernă, Alba Iulia, 1988)

- NT. 1818 Noul Testament, adecă Așezământ care acum cu acest chip după izvoadele grecești ceale vechi scrise cu mâna s-au tipărit în zilele prea înălțatului nostru domn Scarlat Alexandru Calimah (...) în sfânta monastire Neamțul, la anul 1818 de Gherontie ieromonah Typograful
- NT. 1838 Noul Testament al Domnului și Mântuitorului Nostru Isus Hristos, tipărit cu voea și blagoslovenia Prea Sfințiților Episcopi ai Prințipatului României, după cel mai ales model, dat de Prea Sfinția lor. În zilele Prea Înălțatului Domn Stăpânitor a toatei țării Românești Alecsandru Dimitrie Ghika V.V., 1838
- NT. 1863 Noul Testament al Domnului și Mântuitorului Nostru Isus Christos corectat înțocmai după textul original cu cheltuiala Societatei Ierografice Britanice și streine, spre răspândirea cuvântului lui Dumnezeu în Britania și la alte națiuni, ediția a septeia, 1863
- NT. 1867 Noul Testament al Domnului și Mântuitorului Nostru Isus Hristos publicat de Soțietatea biblică, britană și esternă, 1867
- NT. 1898 Noul Testament al Domnului și Mântuitorului Nostru Isus Hristos, după textul în slove chirilice, tipărit cu voea și blagoslovenia prea sfinților episcopi ai principatului României, după cel mai ales model dat de prea sfinția lor, 1898
- NT. 1905 Noul Testament al Domnului și Mântuitorului Nostru Isus Hristos, tipărit în zilele Majestății Sale Carol I regele României, cu aprobarea și binecuvântarea Sf. Sinod al Bisericii Autocefale Ortodoxe Române, 1905
- NT. 1935 Noul Testament. Cele patru evanghelii, Faptele Apostolilor, Epistolele – Apocalipsul, cu binecuvântarea autorităților bisericești, 1935
- NT. 1937 Noul Testament al Domnului Nostru Isus Hristos și Psalmii, ediție a Sf. Sinod, Societatea Biblică pentru Răspândirea Bibliei în Anglia și Străinătate, 1937
- NT. 1951 Noul Testament al Domnului Nostru Isus Hristos, tipărit cu aprobarea Sfântului Sinod și binecuvântarea I. P. S. Justinian Patriarhul României la cea de a treia aniversare a înscăunării I. P. S. Sale, 1951
- NT. 1972 Noul Testament cu Psalmii, tipărit sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Justinian patriarhul Bisericii Ortodoxe Române cu aprobarea Sf. Sinod, 1972
- NT. 1979 Noul Testament cu Psalmii, tipărit sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Iustin patriarhul Bisericii Ortodoxe Române cu aprobarea Sfântului Sinod, 1979
- NT. 2002 Noul Testament, traducere, introduceri și note: pr. Alois Bulai și pr. Anton Budău, Sapienția, Iași, 2002
- NTR 2007 Biblia, Noua traducere în limba română, International Bible Society, 2007
- OL Traducerea Vetus Latina
- VULG. Vulgata, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 2007.
- SBT 2002 Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament, cu trimiteri, Trinitarian Bible Society, 2002
- ȘAGUNA Biblia, adecă Dumnezeiasca Scriptură a legii cei vechi și a cei noao, tipărită (...) sub privegherea și cu binecuvântarea excelenței sale, prea sfințitului Domn Andreiu, Baron de Șaguna, Sibiiu, 1856–1858

SEGOND	La Sainte Bible qui comprend l’Ancien et le Nouveau Testament traduits sur les textes originaux hébreu et grec par Louis Segond, [British and Foreign Bible Society], Paris, 1910
SEPT. IAȘI	Septuaginta, vol. 1–6, 2004–2011
TA	Textul Alfa al cărții Estera
TM	Textul masoretic

Periodice, lucrări de referință ș.a.

AAR	Analele Academiei Române
AB	Anchor Bible
ABD	Anchor Bible Dictionary, ed. D. N. Freedman, 6 vol., Doubleday, New York, 1992
ABRL	Anchor Bible Reference Library
ABS	American Bible Society
ACCS	Ancient Christian Commentary on Scripture
AJSLL	The American Journal of Semitic Languages and Literatures
ANF	Ante-Nicene Fathers, 10 vol., Buffalo, Christian Literature, 1885–1896, retip. Eerdmans, Grand Rapids, 1973; Hendrickson, Peabody, 1995
ASSSP	Analecta Sacra Spicilegio Solesmensi Parata
ANET	J.B. Pritchard (editor), Ancient Near Eastern Texts Relating to the Old Testament, Princeton, Princeton University Press, 1969.
ASTI	Annual of Swedish Theological Institute
AUSS	Andrew University Seminary Studies
BAILLY	Bailly, Anatole, Dictionnaire Grec-Français
BAR	Biblioteca Academiei Române
BA	Biblical Archaeologist
BDB	F. Brown, S.R. Driver, C.A. Briggs, A Hebrew and English Lexicon. With an appendix containing the Biblical Aramaic, Peabody, Hendrickson, 2003
BDAG	Danker, Frederick William, ed., A Greek English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature
BDF	Blass, F., Debrunner, A., Funk, R. W., A Greek Grammar of the New Testament and Other Early Christian Literature, trad. și ed. Robert W. Funk, University of Chicago Press, Chicago, 1961
BDR	Blass, F., Debrunner, A., Rehkopf, F., Grammatik des neutestamentlichen Griechisch
BECNT	Baker Exegetical Commentary on the New Testament
BETL	Bibliotheca Ephemeridum Theologicarum Lovaniensium
BFBS	British and Foreign Bible Society
BLT	Brethren Life and Thought
BR	Biblical Research
BTB	Biblical Theology Bulletin
BzA	Beiträge zur Achämenidengeschichte
BNTC	Baker New Testament Commentary
BOR	Biserica Ortodoxă Română (revistă)
BS	Bibliotheca sacra
BSGRT	Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana
BT	The Bible Translator
CAH	Cambridge Ancient History

CANTON	Canton, William, A History of the British and Foreign Bible Society
CBQ	Catholic Biblical Quarterly
CC	Concordia Commentary
CCSA	Corpus Christianorum Series Apocryphorum
CFHB	Corpus Fontium Historiae Byzantinae
CGTC	Cambridge Greek Testament Commentary
CGTSC	Cambridge Greek Testament for Schools and Colleges
CHB	Cambridge History of the Bible, 3 vol., CUP, Cambridge, 1969–1970.
CHC	Cambridge History of Christianity, 9 vol., CUP, Cambridge, 2006–2009
ChC	Christian Century
CDAFI	Cahiers de la Délégation archéologique française en Iran
CHJ	The Cambridge History of Judaism
CTM	Currents in Theology and Mission
CJ	Concordia Journal
CMG	Corpus Medicorum Graecorum
CPNIVC	College Press NIV Commentary
CSHB	Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae, 50 vol., 1828–1897
CTQ	Concordia Theological Quarterly
CTS	Calvin Translation Society
CUAP	Catholic University of America Press
CUP	Cambridge University Press
CWTM	The Complete Works of St. Thomas More, 15 vol., Yale University Press, New Haven și Londra, 1963–1997
D	Direction
DEI	Dicționar enciclopedic de iudaism
DEX	Dicționarul explicativ al limbii române
DSD	Dead Sea Discoveries
DARLOW-MOULE	Historical Catalogue of the Printed Editions of Holy Scripture in the Library of The British and Foreign Bible Society, Londra, 1911.
DBI	Ryken, Leland et al., ed., Dictionary of Biblical Imagery
DLNTD	Dictionary of the Later New Testament and Its Developments
DLNTD	Martin, R. P., Davids, P. H., ed., Dictionary of the Later New Testament and Its Developments
DLRO	Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900, București, Editura Academiei, 1979.
DLT	Darton, Longman, and Todd (editură)
DNT	Mircea, Ioan, Dicționar al Noului Testament, EIBMBOR, București, 1995
DNTB	Porter, S. E., Evans, C. A., ed., Dictionary of New Testament Background, IVP, Downers Grove, 2000
EAC	Di Berardino, Angelo et al., editori, Encyclopedia of Ancient Christianity, 3 vol., Downers Grove, IVP Academic, 2014
EAR	Editura Academiei Române
EATD	Editura Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos
EAUCB	Editura Asociației Uniunea Culturală Bisericească
EDSS	Encyclopedia of Dead Sea Scrolls
ER	Ecumenical Review
ECT	Jean-Yves Lacoste, ed., Encyclopedia of Christian Theology, Routledge, New York, 2005

EDB	Freedman, David Noel, ed., Eerdmans Dictionary of Bible, Eerdmans, Grand Rapids, 2000
EDNT	Horst, Balz; Schneider, Gerhard, ed., Exegetical Dictionary of the New Testament, 3 vol., Eerdmans, Grand Rapids, 1990–1993
EEC	Ferguson, Everett, ed., Encyclopedia of Early Christianity, Garland, New York, 1999.
EGGNT	Exegetical Guide to the Greek New Testament
ETSE	Estonian Theological Society in Exile
EUAIC	Editura Universității A. I. Cuza
ExT	Expository Times
FC	Fathers of the Church, Washington D.C., 1946–
FUP	Fordham University Press
GB	Glasul Bisericii
GCS	Die Griechischen Christlichen Schriftsteller der ersten [drei] Jahrhunderte, Hinrichs, Leipzig, 1897–
GNO	Gregorii Nysseni Opera
GOTR	Greek Orthodox Theological Review
GUȚU	Guțu, Gheorghe, Dicționar latin-român, ed. a 2-a, Humanitas, București, 2003
H	Hellenica
HAR	Hebrew Annual Review
HUP	Harvard University Press
HUCA	Hebrew Union College Annual
HCOP	Holy Cross Orthodox Press
HNT	Handbuch zum Neuen Testament
HTR	Harvard Theological Review
IBS	International Bible Society
ICC	International Critical Commentary
ID	Idei în Dialog
In.	Interpretation
ISBE ²	Bromiley, Geoffrey W., ed., The International Standard Bible Encyclopedia, ed. rev., 4 vol., Eerdmans, Grand Rapids, 1988
IVP	InterVarsity Press
IVPNTC	IVP New Testament Commentary
JAAR	Journal of the American Academy of Religion
JETL	Journal of the Evangelical Theological Society
JPSBC	Jewish Publication Society Bible Commentary
JQR	The Jewish Quarterly Review
JR	The Journal of Religion
JSOT	Journal for the Study of the Old Testament
JAC	Jahrbuch für Antike und Christentum
JBL	Journal of Biblical Literature
JBMW	Journal of Biblical Manhood and Womanhood
JEGP	Journal of English and Germanic Philology
JES	Journal of Ecumenical Studies
JSNT	Journal for the Study of New Testament
JTS	Journal of Theological Studies
KAV	Kommentar zu den Apostolischen Vätern
LAMPE	Lampe, Geoffrey William Hugo, A Patristic Greek Lexicon, Clarendon Press, Oxford, 1961

LB	Linguistica Biblica
LBI	Living Bibles International
LCC	Library of Christian Classics
LCL	Loeb Classical Library, Cambridge, Mass., 1912–
LIDDELL-SCOTT	Liddell, Henry George; Scott, Robert, A Greek-English Lexicon. With a revised Supplement, Oxford, 1996
LO	Libanii opera
LQ	Lutheran Quarterly
LR	Limba română
LW	Luther's Works, ed. Jaroslav Pelikan et al., 55 vol., St. Louis și Philadelphia, 1955–
M	Missiology
MA	Mitropolia Ardealului
MOULTON-MILLIGAN	Moulton, James Hope; Milligan, George, Vocabulary of the Greek Testament, Hodder & Stoughton, Londra, 1929, retip. Peabody, Hendrickson, 2004
NAB	New American Bible
NAC	New American Commentary
NEB	New English Bible
NICNT	New International Commentary on the New Testament
NIGTC	New International Greek Testament Commentary
NIV	New International Version
NJB	New Jerusalem Bible
NovT	Novum Testamentum
NovTSup	Novum Testamentum, Supplements
NPNF ¹	Nicene and Post-Nicene Fathers: First Series, 14 vol., Christian Literature, Buffalo, 1885–1900, retip. Eerdmans, Grand Rapids, 1956; Hendrickson, Peabody, 1995
NPNF ²	Nicene and Post-Nicene Fathers: Second Series, 14 vol., Christian Literature, New York, 1885–1900, retip. Eerdmans, Grand Rapids, 1956; Hendrickson, Peabody, 1995
NRSV	New Revised Standard Version
NTA	New Testament Abstracts
NTD	Das Neue Testament Deutsch
NTR	Noua Traducere Românească
NTS	New Testament Studies
NTTS	New Testament Tools and Studies
O	Ortodoxia
OAA	Oriental Apropriat Antic
OTE	Old Testament Essayes
OUP	Oxford University Press
OHECS	S. A. Harvey, D. G. Hunter, editori, The Oxford Handbook of Early Christian Studies, Oxford, OUP, 2010.
PG	Patrologiae Cursus Completus: Series Graeca, ed. J.-P. Migne, 162 vol., Migne, Paris, 1857–1886
PL	Patrologiae Cursus Completus: Series Latina, ed. J.-P. Migne, 221 vol., Migne, Paris, 1844–1891 (vol. 218–221, indici)
PNTC	Pillar New Testament Commentary
PRS	Perspectives in Religious Studies
PSASARI	Proceedings of the Second Annual Symposium on Archaeology

	Research in Iran
PO	Păstorul ortodox
PSB	Părinți și Scriitori Bisericești, EIBMBOR, București, 1979–
PTA	Papyrologische Texte und Abhandlungen
PTS	Patristische Texte und Studien
PUP	Princeton University Press
PVTG	Pseudepigrapha Veteris Testamenti Graece
R	Reconstructionist
RB	Revue Biblique
RevQ	Revue de Qumran
ReQ	Restoration Quarterly
RSR	Religious Studies Review
RES	Revista Ecumenică Sibiu
ROBERTSON	Robertson, Archibald Thomas, Grammar of the Greek New Testament in the Light of Historical Research, Hodder & Stoughton, New York, 1919
SBB	Societatea Biblică Britanică (vezi BFBS)
SBL	Society of Biblical Literature
SBR	Societatea Biblică Rusă
SBS	Stuttgart Bibelstudien
S	Semeia
SC	Sources chrétiennes, fondatori H. de Lubac și J. Daniélou, Cerf, Paris, 1941–
SCHAFF-HERZOG	The New Schaff-Herzog Encyclopedia of Religious Knowledge, ed. Philip Schaff, 13 vol., Funk and Wagnalls, New York, 1908–1914
SEER	The Slavonic & East European Review
SER	Societatea Evanghelică Română
SP	Sacra Pagina
SPCK	Society for Promoting Christian Knowledge
SPNT	Studies on Personalities of the New Testament
ST	Studii teologice
STR	Studies in Theology and Religion
TB	Tyndale Bulletin
TDNT	Theological Dictionary of the New Testament
TDOT	Theological Dictionary of the Old Testament
TH	Théologie historique
THAYER	Thayer, Joseph Henry, A Greek-English Lexicon of the New Testament, being Grimm's Wilke's Clavis Novi Testamenti
THKNT	Theologischer Handkommentar zum Neuen Testament
TLG	Thesaurus Linguae Graecae
TNTC	Tyndale New Testament Commentary
TSAJ	Texte und Studien zum antiken Judentum
T	Tradition
TAB	The Aramaic Bible
TPAPA	Transactions and Proceedings of the American Philological Association
TT	Theology Today
TZ	Theologische Zeitschrift
VC	Vigiliae christianae
VT	Vetus Testamentum

UBS	United Bible Societies
UCP	University of California Press
UPP	University of Pennsylvania Press
USCP	University of South Carolina Press
VR	Viața românească
WA	D. Martin Luthers Werke. Kritische Gesamtausgabe, Weimar, 1883–2009
WBC	Word Biblical Commentary
WESTCOTT-HORT	The New Testament in the Original Greek: The Text Revised by Brooke Foss Westcott and Fenton John Anthony Hort, 1881
WJKP	Westminster John Knox Press
WTJ	Westminster Theological Journal
WW	Word & World
YUP	Yale University Press
ZAW	Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft
ZNW	Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft

Manuscrite de la Qumran

1QapGen	Apocrifa Genezei
1QS	Regula comunității
1QM17	Sulul războiului
4QMMT	(MMT) Miqsat Ma'ase Ha-Torah – Câteva dintre lucrările Torei, sau Scrisoarea halahică a Învățătorului Dreptății către Preotul Nelegiuit, sec. al II-lea î.Hr.
4Q550 ^{a-e}	4Qpr(oto)Esther/ 4Q Tales of the Persian court /(4Q) Povestiri de la curtea persană
4Q106-108	Fragmente din Cântarea Cântărilor
4QD ^{a-h}	Documentul de la Damasc (4Q266–273)
4QM327	Sulul războiului
4Q166	Comentarii la Osea (4QpHos ^a)
4Q177	Comentarii tematice
4Q242	Rugăciunea lui Nabonidus (4QPrNab ar)
4Q324 ^a	Calendar (4Qmišmarot A)
4Q415-418	Texte cu caracter sapiențial (4QInstruction)
4Q426	Texte cu Imnuri sapiențiale
4Q111	Cartea Plângerilor
5Q6, 5Q7	Cartea Plângerilor
11QPs ^a	Psalmi 11Q5

Inscripții ahemenide

A2Sa	Inscripție regală Ahemenidă (Darius I)
BD	Inscripția lui Darius I de la Behistun
DSf	Tableta de la temelia palatului lui Darius I din Susa
XPd	Inscripție referitoare la Xerxes I, descoperită lângă scările palatului lui Xerxes din Persepolis.
XSd	Inscripție referitoare la Xerxes I, descoperită la baza stâlpului porții mari din Susa.
XPh	Inscripția Daiva, referitoare la Xerxes.
PF	Persepolis Fortification Texts
PT	Persepolis Treasury Tablets

Surse rabinice

- B Talmudul babilonian (Când se citează din Talmud se indică după caz felul talmudului, numele tratatului și referința: B. Hullin 139b)
- I Talmudul de la Ierusalim
- MIȘNA Mișna (Când se citează din Mișna, pe lângă numele Mișnei, se adaugă numele tratatului și referința: Mișna, Pirke Avot 1:1)
- Meg. Tratatul Meghila din Talmud referitor la cartea Estera
- Sifre Num. Comentariu ebraic cu caracter legal pe cartea Numeri